

Barcelona, 14 de Juny de 1929

L'Esquella de la Torratxa

ANY LIII - Num 2607 - 15 cts - Atrassats 30

Preparatiu de cada any

Ai, filla! Si a fora s'hi està més malament que a ciutat i la vida és més cara.

Els millors discos
són els de

La voz de su amo

Companyia del Gramòfono
S. A. E.

Si voleu menjar bé
aneu al restaurant

Grill - Room

Lloc predilecte dels gurmets
Escudillers, 8

"El qui té Blenorragia (Purgacions) és perquè vol"

Quan esteu cansats de medicar-vos sense trobar millora, o bé no assoliu un complet guariment de vostra Blenorragia en qualsevol de les seves manifestacions (uretritis, prostatitis, crititis, artritis, gonocòciques, gonorrea crònica, o «gota militar», etc., etc., de l'home, i (vaginitis, metritis, leucorrea, fluxos, etc., etc.), de la dona; exigiu al vostre farmacèutic els acreditats

Cachets Neisserinos

i obtindreu un ràpid i perfecte guariment de la vostra malaltia, discretament i sense molèsties.

De venda: *Barcelona*, SUAÑA, Escudillers, 8; BELTRÁN, Junqueres, 11; *Reus*, SOLER, Llovera, 26 i Centres d'específics.

VIES URINÀRIES

Impureses de la sang - Debilitat nerviosa

Prou sofrir inutilment de les dites malalties, gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOIVRE

Vies urinàries: Blenorragia (purgacions), amb totes les seves manifestacions, uretritis, prostatitis, orquitis, cistitis, gota militar, etc., de l'home, i vulvitis, vaginitis, metritis, uretritis, cistitis, anexitis, fluxos, etc.; de la dona, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb els Cachets del Doctor Soivre. Els malalts es guareixen ells sols, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugies, etc., tan perillós sempre i que necessiten sempre la presència del metge, i ningú no s'assabenta de la seva malaltia. Venda 5'50 ptes. caixa.

Impureses de la sang: Sífilis (avariosis), eczemes, herpes, úlceres variocòses (llagues de les cames), erupcions escrofuloses, eritemes, acaé, urticària, etc., malalties que tenen per causes humors, vicis o infeccions de la sang, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les Píndoles depuratives del Dr. Soivre, que són la medicació depurativa ideal i perfecta, perquè actuen regenerant la sang, la renoven, augmenten totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resistent, amb poc temps, totes les fíceres, llagues, grans, floronscos, supuració de les mucoses, calçada del cabell, inflamacions en general, etc., restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundant, no deixant a l'organisme rastre del passat. Venda: 5'50 ptes. flascó.

Debilitat nerviosa: Impotència (manca de vigor sexual), polucions nocturnes, espermatòrrhea (pèrdues seminals), cansament mental, pèrdua de la memòria, mal de cap, debilitat muscular, fatiga corporal, tremolors, palpitations, trastorns nerviosos de la dona i totes les manifestacions de la Neurastènia o esgotament nerviós, per crònics i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les Gragees potencials del Dr. Soivre. Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, medul·la i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la juvenesa, per tota mena d'excessos (vells a cap edat), per a recobrar íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrema vellesa, sense forçar l'organisme, el vigor sexual propi de l'edat. Venda: Pessetes 5'50 el flascó.

Venda a les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i de les Amèriques

NOTA.—Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remetent 0'50 ptes. en segells per al franquex a Oficines Laboratori Sókatarg, carrer del Ter, 16. telèfon 544 S. M. Barcelona, rebran gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desentortollament, tractament i guariment de les dites malalties.

Hotel Orient

El més ben situat

De 1.ª categoria

Servei immillorable

Rambla Centre, 20

BARCELONA

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:

Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

CRÒNICA

Els llums de darrera el Palau Nacional

I ens atrevíssim a definir, potser diríem que la vida dels pobles es divideix en tres categories:

a) En pobles que viuen del seu passat. Aquests pobles després d'una història brillant on s'hi barregen de manera majestuosa l'aventura bèl·lica i el fet cultural, travessen un període de tranquil·litat decadent que els canvia d'actors a espectadors i trobant-s'hi tan bé, viuen de la història organit-

zant el turisme de les llunes de mel, dels camins romàntics, dels grans hotels, dels museus avorrits, on s'hi passeja l'ensopiment turístic d'angleses velles i per merèixer que saben de cor tots els "Baedekers" del món;

b) En pobles que viuen del seu present. Aquests pobles amb història o sense es donen compte que el passat té tan sols una importància teòrica i que per viure cal treballar, formar-se, anar fent i viure, sobre tot viure. Es carreguen de feina feixuga i sense voler esbrinar què és el que pot passar el dia de demà, van adaptant als conflictes o problemes que es plantegen, les solucions immediates. Aquests pobles fan obres públiques, cursos d'ensenyament, organitzacions bèl·liques, per les conveniències d'avui, sense donar-se compte que potser d'ací a vint anys tot allò serà escanyolit davant les necessitats que s'estableixin; i

c) En pobles que viuen pel seu futur. Aquests pobles tenen una petita història. La seva prehistòria comença en l'hora moderna, diguem-ne moderna, del fet contemporani. No els preocupa el passat ni el present, van camí del futur, i el futur són les coses fetes pensant en demà. No es pot ésser estret de pit per res del món. Els estrets de pit per als valors culturals tècnics, etc., no poden encarregar-se de la direcció del món. Ho veuen tot amb un ull de curt de vista, amb una decisió d'anèmic; amb una seguretat de fonament de barraca.

Aquest vespre hem pujat amunt de la muntanya de Collcerola. Des d'allà dalt hem ovirat llarga estona la grandesa majestuosa de la Ciutat. Barcelona és la Ciutat més emocionant que mai hàgim pogut conèixer. Magnífica per la seva grandària; agitada per les seves passions; menjadora d'homes, de reputacions, de valors autèntiques; plana vora la mar, tendra prop la muntanya... Té un passat vigorós, un present creuat de passions i un futur em-

píric. Mai no sabem on va, mai no sabem què és el que vol. Lluiten contra el seu si i els mateixos que la voldrien veure trossejada deuen aportar-hi la seva col·laboració personal per llur enlairament. ¿Quina és la Ciutat del món que rebent les bategades dels uns i dels altres ha pogut resistir el passat de la història i fer-se un present que és un bon fonament per al dia de demà? Sí, cert, hi ha Moscú, ni ha París. Però tant a París com a Moscú, no hi ha hagut aquella aspiració de trossejar-la. Volien fer-ho amb llurs institucions, amb llurs societats, però mai, amb les pedres dels carrers, que eren respectades per tothom.

Ací no, ací han volgut volar-la, la Ciutat, llençar-la al mar, desfer-la. I no han pogut. Se n'ha sortit sempre. Sempre. Sempre.

I se'n sortirà.

Era al capvespre i les llums momentànies i brillants de l'Exposició havien quedat enceses. Els fars que muntaven la corona de llum que irradiava no tan sols Barcelona sinó la plana del Llobregat i les muntanyes del Montseny, es perdien en mig dels núvols clars i joganers que traspassaven prop de la terra. Les llums de la tècnica i la de la Lluna es barrejaven i el món prenia davant nostre proporcions de gran intensitat. Això era la vida. Això era l'antinòmia de tota la vida. ¿Qui treballava per qui? ¿La ciutat pels homes o els homes per la Ciutat? L'engrandiment de la Ciutat era a l'hora l'engrandiment dels ciutadans o no té res a veure una cosa amb l'altra. Això és tot.

Nosaltres voldríem que Catalunya organitzés un homenatge a Barcelona símbol de la Ciutat. Voldríem que tots — muntanya i mar, camp i pobles — s'agermanessin per a retre un homenatge sentimental al cap i casal que no oblida mai la seva nissaga. No seria un acte greu, sinó una festa viva. El somriure no es deu perdre mai. És la força vital.

Barcelona somriu, triomfant. Per damunt de les llums elèctriques els estels han estès la significació d'aquelles llums que darrera del Palau Nacional s'estenen al infinit cercant en una abraçada les terres i els homes que la volten, per allunyats que siguin.

FRANCESC MADRID

L'AFER DE LA PRINCESA I EL PERIODISTA PORTA CUA.

Hem rebut una carta molt cavallerívola i molt seriosa—completament vell estil—del senyor Farran i Mayoral en la qual ens prega que rectifiquem fermament que

ell no és ni ha estat mai l'amant de cap princesa; que és un home auster i casat i que no li agrada la gresca fora de casa. Queda, doncs, complagut el senyor Farran i Mayoral.

Nosaltres no posem gens en dubte la moralitat d'aquest senyor. En el fons, però, ho lamentem per ell i per les nostres lletres. Per ell, perquè ni que un home sigui casat, sempre és agradable de fer el salt de tant en tant, i majorment si és amb una princesa jove i bonica. Per les nostres lletres, perquè sens dubte amb alguna que altra aventurera d'aquestes la seva literatura guanyaria força en gràcia i en frescor.

Per altra banda hem rebut una carta molt gentil, que publiquem a continuació, del llorejat poeta Povill i Adserà, la manera de pendre's les coses del qual contrasta força amb la del fúnebre senyor Farran:

Sr. Director de "L'Esquella de la Torratxa".

Ciutat.

Molt preat senyor:

He llegit l'allusió que m'adreceu del darrer número de "L'Esquella de la Torratxa" sota el suggestiu títol de "La princesa i el periodista", i, complagut en extrem, m'apresso a dedicar-vos els moments que em prenen aquestes ratlles.

Sóc jove i la meva imaginació corre com un cavall desbocat. M'agrada somniar impossibles, i els impossibles constitueixen un incentiu per mi. Penseu, doncs — a part de la propaganda que feu al meu nom —, com hauria d'ésser agradable per mi aquella notícia que doneu "a cau d'orella", en la qual actuo de suposat protagonista en una magnífica aventura amorosa amb una princesa estrangera. Mentre ho estava llegint, em veia personalitzat en la figura ardida d'un heroi d'aquelles balades medievals que, amb una gran subtilesa faceciosa, esmentava l'articulista del vostre periòdic.

Mes, ai las! Els somnis són, encara, somnis. ¿Per què, per un sol cop només, la vida no pot desmentir els clàssics? Car, ¿imagineu l'aurèola triomfal de conquistador de cors femenins que pervindria damunt meu, amb un reclam de tanta estridència? Que això de veure's el nom embolicat en aventures d'amor, més o menys perilloses, dona un cert prestigi d'home de món, i fa bonic als ulls de les dones, les quals, fet i fet, sempre tenen un reconet del seu pensament exclusivament reservat a l'excentricisme i a l'aventura.

Lamento més que vós que no sigui del tot certa aquesta nova, i us remercio, vehement, una vegada més. Vostre afectíssim.

JOAN POVILL I ADSERA

QUI ES L'AMANT DE LA PRINCESA?

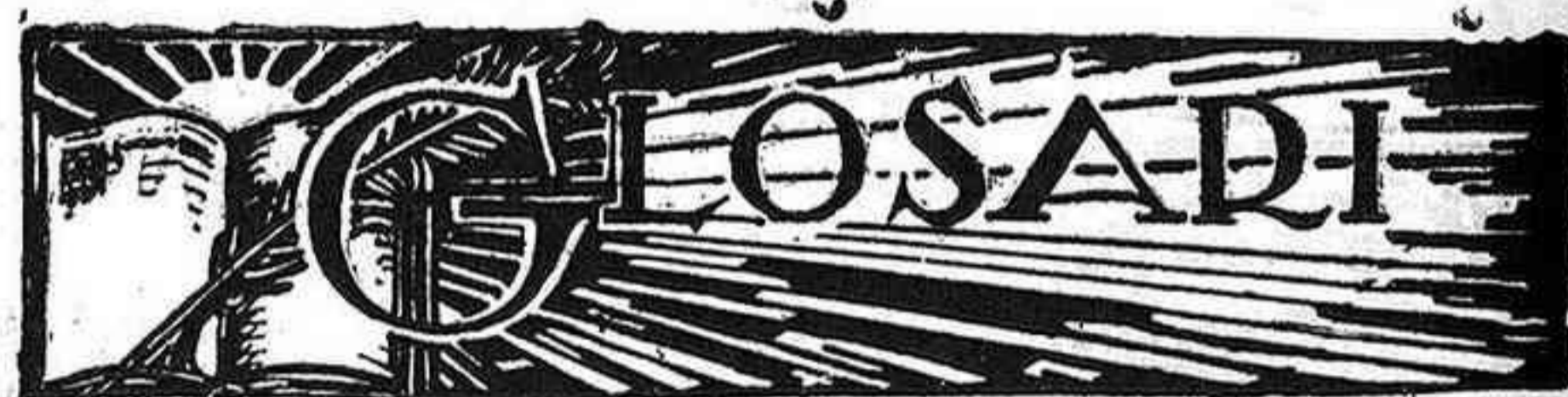
A darrera hora ens asseguren que en tota aquesta història de la princesa i el periodista, que tant ha fet parlar per les redaccions aquests dies, hi ha més de bluf que de veritat. Es diu que tot és culpa de la pròpia princesa, a

la qual li agrada de donar-se importància amb poetes i humanistes.

ASSISTENCIA COMENTADA.

Ha estat molt comentat el fet que el senyor Farran i Mayoral hagi assistit al banquet de la Fundació Bernat Metge.

I no precisament pels morigerats costums d'aquest senyor, que no li permeten sortir de nit sol de casa, ni assistir a un banquet, encara que sigui platònic, sinó per certes discussions entre Farran i Mayoral i els directors de la Fundació, degudes a la seva particular manera d'entendre el grec.

UNA FESTA DE POETES

Molt sovint llegireu que a França, a Alemanya, s'han pagat amb grans quantitats autògrafs d'homes cèlebres. Això no passa sovint a casa nostra. A Madrid ho intentà La Gaceta Literaria, i fracassà d'una manera llastimosa.

No obstant, a casa nostra ja s'han pagat tres mil pessetes per un ventall. Aquest ventall no tenia cap pintura de Natier, de Watteau, de Boucher. Aquest ventall no tenia les barnilles d'or, no estava teixit amb perles rosa. Aquest ventall ni tan sols era de sàndal. Aquest ventall, pel qual s'han pagat tres mil pessetes — quantitat veritablement extraordinària a casa nostra —, tenia una poesia autògrafa d'un estimat poeta.

Els versos, com ornament de ventall, substituïnt les flors i els ocells dels antics ventalls. Ja està bé: els bons versos tenen ales com els ocells i fan olor com les flors.

D'aquesta bona pensada n'hem de remerciar un bon amic de les coses de Catalunya: Ramon Vilaró.

Cada any per aquest temps, Ramon Vilaró cerca els nostres poetes, els demana versos per als ventalls, aplega tots els amics a casa seva — una tarda de diumenge — els ofereix una copa de vi, els obsequia amb música, els mostra els ventalls. Es una festa de poesia, de senyoriu, de bon gust, de gentilesa. Es una festa que cal elogiar amb la millor voluntat del món.

Gràcies a aquesta pensada de Ramon Vilaró, les nostres dames apendran — en tenir-los al ventall, damunt del pit — a estimar els versos.

VIRAI.

AQUEST NUMERO

ESTA REVISAT

PER LA CENSURA

Enric Borràs

Eminent actor i treballador infatigable

—Què, vas a veure el Dr. Asuero? Amb un nas com el teu, acabaràs la cocaïna!

AGREDOLÇOS

LA BOHEMIA

Una de les coses, molt segle XIX, que ha enterrat definitivament la gran guerra, és la Bohèmia. L'apàtic bohemí, desdenyós de tot esforç, embriac de juventut i de misèria; el bohemí desordenat, generós, absolutament mancat de previsió, novellesc i romàntic, idealista i somniador, no és per ventura l'antípoda del jove esportista d'avui dia, fred, pràctic, calculador, tallat damunt un model americà cínic?

Els temps de Bohèmia han passat, en efecte, a la història. Ara, una obra àgil i agradable — traduïda no fa molt al català — ens els ha fet reviure fugaçment.

Aquesta obra, "Escenes de la Vida Bohèmia", d'Henri Murger, que tant va entusiasmar els nostres pares i que, amb la seva mateixa fragilitat, sembla destinada a esdevenir immortal, ha tingut a França també, un nou moment d'actualitat amb motiu de la publicació d'una biografia d'aquest autor.

La seva vida fou una vida dolorosa, la narració realista de la qual difereix ben tristament de les seves bullicioses escenes de bohèmia. Tingué una salut precària i una glòria breu. Timid, d'aspecte un xic vulgar, sense gaire atractiu personal, feia l'efecte, en mig de la seva bohèmia tumultuosa, d'un home descentrat.

I quan a la fi va assolir un relatiu benestar, estava ja minat per l'excés de misèria, pels jocs d'atzar i per la vida desordenada que fins aleshores havia dut. Sotmès, a part d'això, en els seus darrers anys, a un treball excessiu pel qual no estava fet, va morir aviat, ans de complir els quaranta anys.

Encara que se'l conegui com l'autor d'un sol llibre, Murger va escriure més de vint volums. Però aquell —

"Escenes de la Vida Bohèmia" — és la seva obra principal, la sola que l'ha sobreviscut.

El secret del seu èxit és que és una obra original i viscuda. Els seus personatges no han envellit encara. Han esdevingut llegendaris. Montorgueil, l'autor de la biografia de què hem parlat, escriu que ténen vida pròpia i independent, com els grans herois immortals de la literatura universal.

Potser aquest autor exagera una mica. Però hem de convenir que Mimí i Musette tenen dret a passar a la immortalitat al costat d'aquelles delicioses pecadores com són Manon Lescaut o la Dama de les Camèlies.

Cal remarcar bé, això no obstant, que, en la vida bohèmia, tan sols la ficció és plaent i amable. L'alegre bohèmia reviu en les típiques escenes del llibre de Murger molt millor del que mai ha viscut en la realitat.

PEROT

Art i Artistes

Aquesta setmana, les Galeries Laietanes han estat l'objecte de la nostra peregrinació hebdomadària en recerca de coses exposades, per veure si d'en mig del fàrrag de teles, ninots i coloraines de totes tendències es troba quelcom digne d'encoratjar que ens compensi de les enrabiades que proporcionen les beneiteries de tots els malfeiners batejats per ells mateixos amb noms enlluernadors d'escoles creades en nits de mala jeia.

Verament, no ens hem entusiasmat gaire, però en Ricard Ferrer tot sol val la pena del passeig; els seus paisatges catalans i de Granada són fets amb traça, espontaneïtat de colorit i ben vistos. Les aquarelles, molt simpàtiques i gens amanerades.

Els bodegons i natures mortes d'en Tàrrega són molt acurats; demostren grans condicions per aquesta especialitat, en la que ben segur tindrà èxits.

No podem, en canvi, explicar-nos el per què trià en Sancho un ambient tan antipàtic i uns models tan desgraciats. Amb les condicions innegables que té, si es prengué el treball d'interpretar la naturalesa, en lloc de copiar-la servilment, faria coses boniques, i posat a reproduir fidelment el que veu, val més que l'artista triï coses boniques. Ells hi guanyarien i el públic també.

Les teles d'assumptes típics d'en Narcís Puget tenen la tendència contrària; festes, processons, vestits de coloraines i ambients brillants, tractats amb més bon gust que domini de la tècnica, fan d'obres mitjanes un conjunt que plau.

Na Júlia Blasco conreua dues modalitats de l'art; pinta i fa cuiros repujats. Lo primer no ho encerta, i lo segon ho fa amb gràcia; val més, doncs, si ens ha de creure a nosaltres, que deixi la paleta i segueixi repujant; i li hi pronostiquem èxits segurs.

Per acabar, parlarem de l'exposició que ha fet L'Agupació fotogràfica de Catalunya; és extensa i molt interessant. El millor elogi que podem fer és recomanar a molts pintors que hi donin un tomb, i estudiïn com es troba un bell paisatge en un petit recó sense importància per qui no sap veure'l.

BORIEL.

Josep Carabén

Dissabte, a quarts de sis de la tarda, després d'una curta malaltia que el delicat estat de salut no va poder resistir, va morir el senyor Josep Carabén, ex-regidor i ex-diputat de la Mancomunitat de Catalunya. Immediatament, la dolorosa notícia va escampar-se per tot Barcelona, causant a tot arreu el natural sentiment, donades les moltes simpaties que el finat havia sabut conquistar.

El senyor Carabén fou en vida un actiu industrial. Havia estat propietari del tan popular "Cafè Espanyol" del Paral·lel, fins fa pocs anys.

A més de l'esmentada activitat, també havia comandat empreses de caràcter manufacturer.

Afiliat als estols de la Lliga, fou un dels més fermes puntals de l'organització regionalista, al districte cinquè, i va arribar a adquirir un rellevant prestigi en la popular barriada.

Vencedor en les eleccions municipals de l'any 1917, va exercir el càrrec de regidor fins a l'any 1922, ocupant la tinència d'alcaldia del districte VII.

La seva tasca municipal anà especialitzada en les qüestions de beneficència, i formà part de juntes, en algunes de les quals continuà, com a veí, després d'haver cessat com a regidor. L'Asil del Parc i l'obra de les colònies escolars degueren molt en llurs temps d'esplendor a la col·laboració del senyor Carabén.

L'any 1923, fou elegit diputat de la Mancomunitat pel districte III ciutadà, actuant, naturalment, ben poc temps.

Dilluns, a dos quarts d'onze del matí, tingué efecte

l'acte de portar a la seva darrera estada el cadàver del ciutadà exemplar.

L'acte constituí una demostració de l'afecte que gaudia nostre bon amic Josep Carabén.

Rebi la seva família l'expressió del nostre condol.

Adéu al Maig

Adéu! maig, color de rosa;
confidència d'un petó,
et voldria dir una cosa,
però, tinc por.

Et voldria dir si encara
l'amiga dels somnis bells
té les roses a la cara
i als llavis els clavells.

Et voldria dir si porta
ondulat l'or fi dels rulls
i aquella claror tan forta
dels seus ulls.

No saps si la teva ardència
ha assolit fer-li estremir
el seu cor amb vehemència
per mi?

Adéu! maig, color de rosa,
confidència d'un petó;
et diria una altra cosa,
però, tinc por.

SALVADOR PERARNAU.

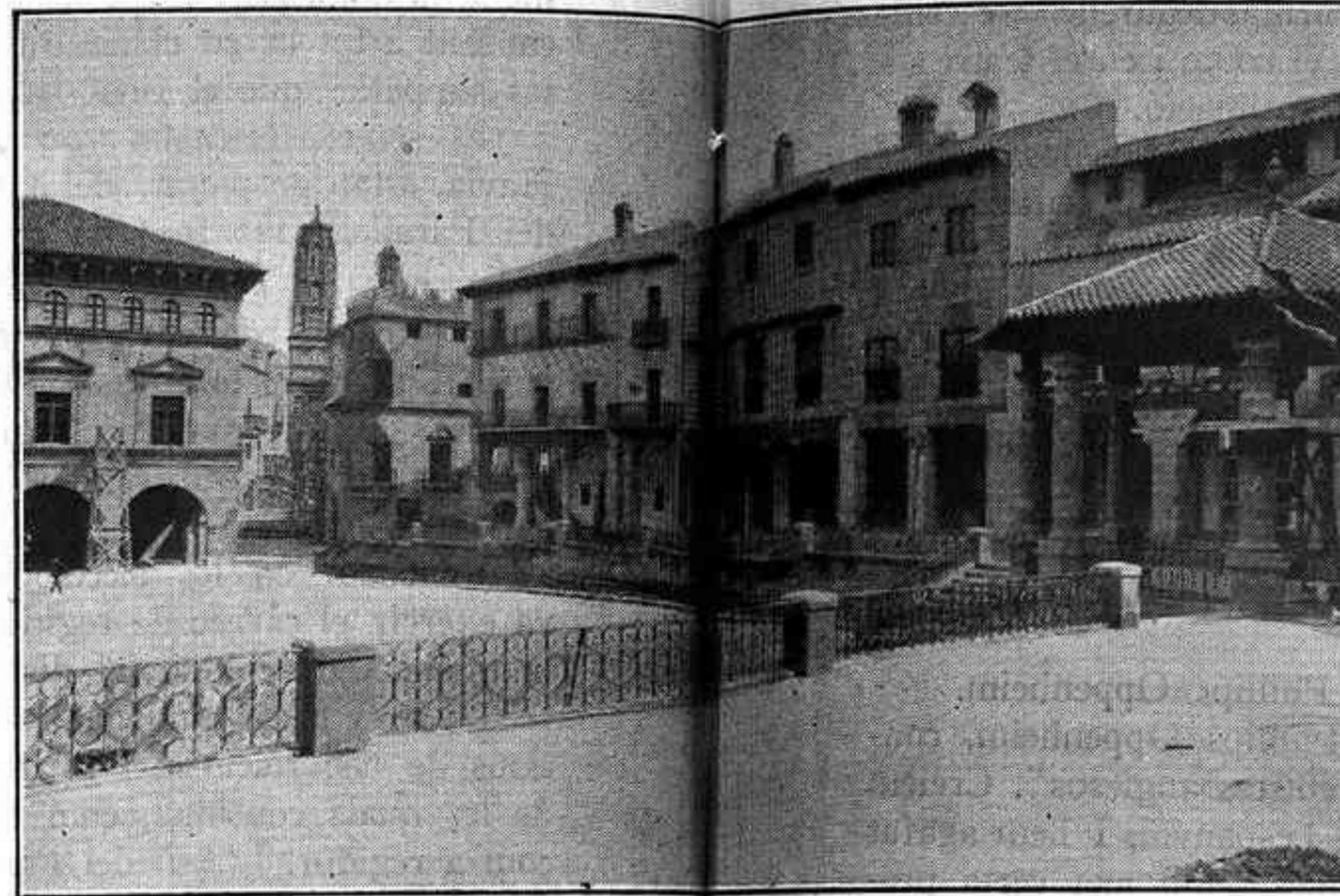

—Senyora, ho sento molt; però si vol veure l'Exposició, s'haurà d'amagrir.

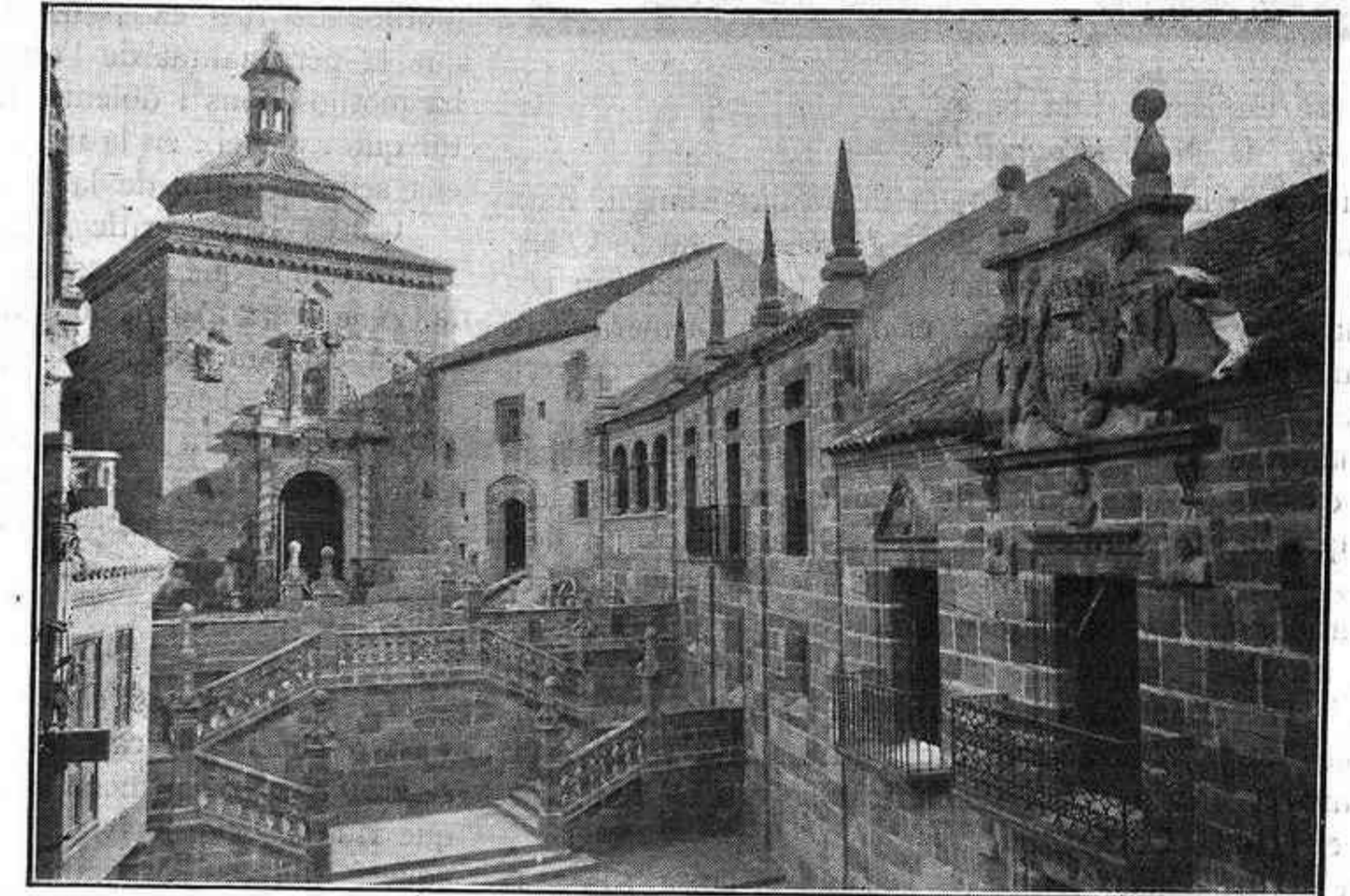
EL POBLE ESPANYOL A L'EXPOSICIÓ

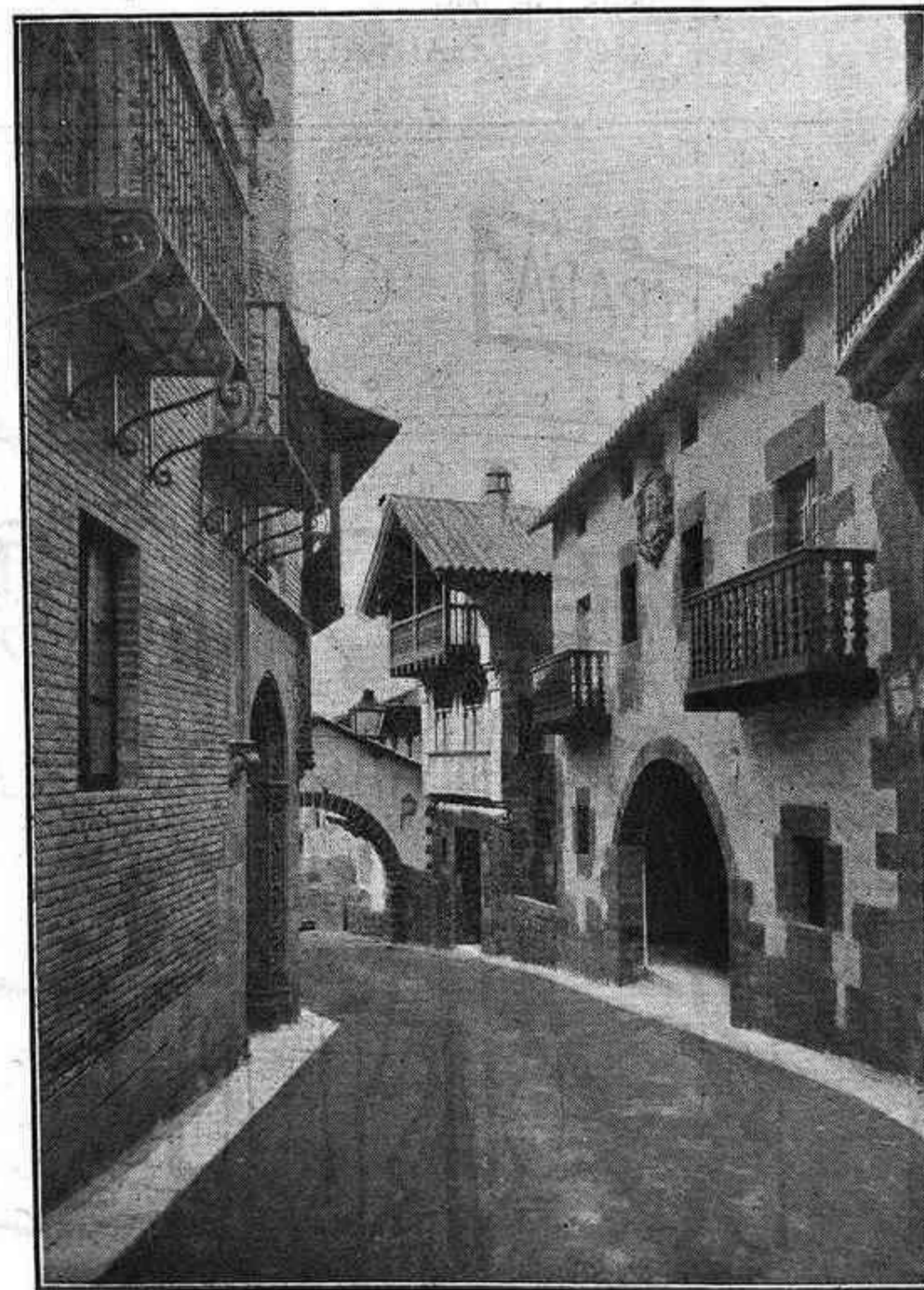
Carrer de Caballeros

Plaça Major

Gradas de Santiago de Compostela

Carrer Príncep de Viana

Agrícoles

De moment la nostra felicitació d'agraïment pels vegetarians; aqueixos bons amants de Natura per Natura que per conveniències estomacals o païdores, o bé per refinaments de gust gastronòmic — en to menor — tenen declarat l'odi a tota mena mengívola que no sigui feta a base de productes estrictament agrícoles.

I com que, de primer antuvi, podria semblar la nostra exposició fora de lloc i de temps, provarem d'explicar-nos amb un xic de lògica, malgrat pugui representar un excés de casolanisme.

Sabut és que tots els articles estan subjectes a la llei incontrovertible de l'oferta i la demanda, no és això? Doncs és inqüestionable també que si ara que tot va tan bé, o ha d'anar millor — si no, tampoc hi hauria lògica — hi ha articles, millor dit, queviures que puguen de produir-se fatalment ha d'ésser produït — essent la producció normal — per haver pesat més la demanadissa que l'oferta. Això és més clar que els nous llums de l'Eixample i àdhuc que el llibre sobre la pesseta de Cambó.

Examinada la qüestió, doncs, anem a pams, millor en cara, passem pel mercat i fixem-nos en els productes agrícoles.

En citarem uns quants tan sols com a exemple, com no és tampoc el nostre propòsit polemitzar amb la Junta de proveïments.

Patates, 0'60 el quilo.

Cebes, 0'35 la lliura.

Pèsols, 0'35 la lliura.

Faves, 0'45 les tres lliures.

Cols, 0'30 una.

Ensiam, 0'15 un..., etc., etc.

Com que, per altra banda, també som un xic curiosos, hem preguntat a les dones de casa a quant anaven l'any passat aquestes coses.

Contestació per l'ordre apuntat:

A 0'20 — 0'10 — 0'20 — 0'15 — 0'10 — 0'05.

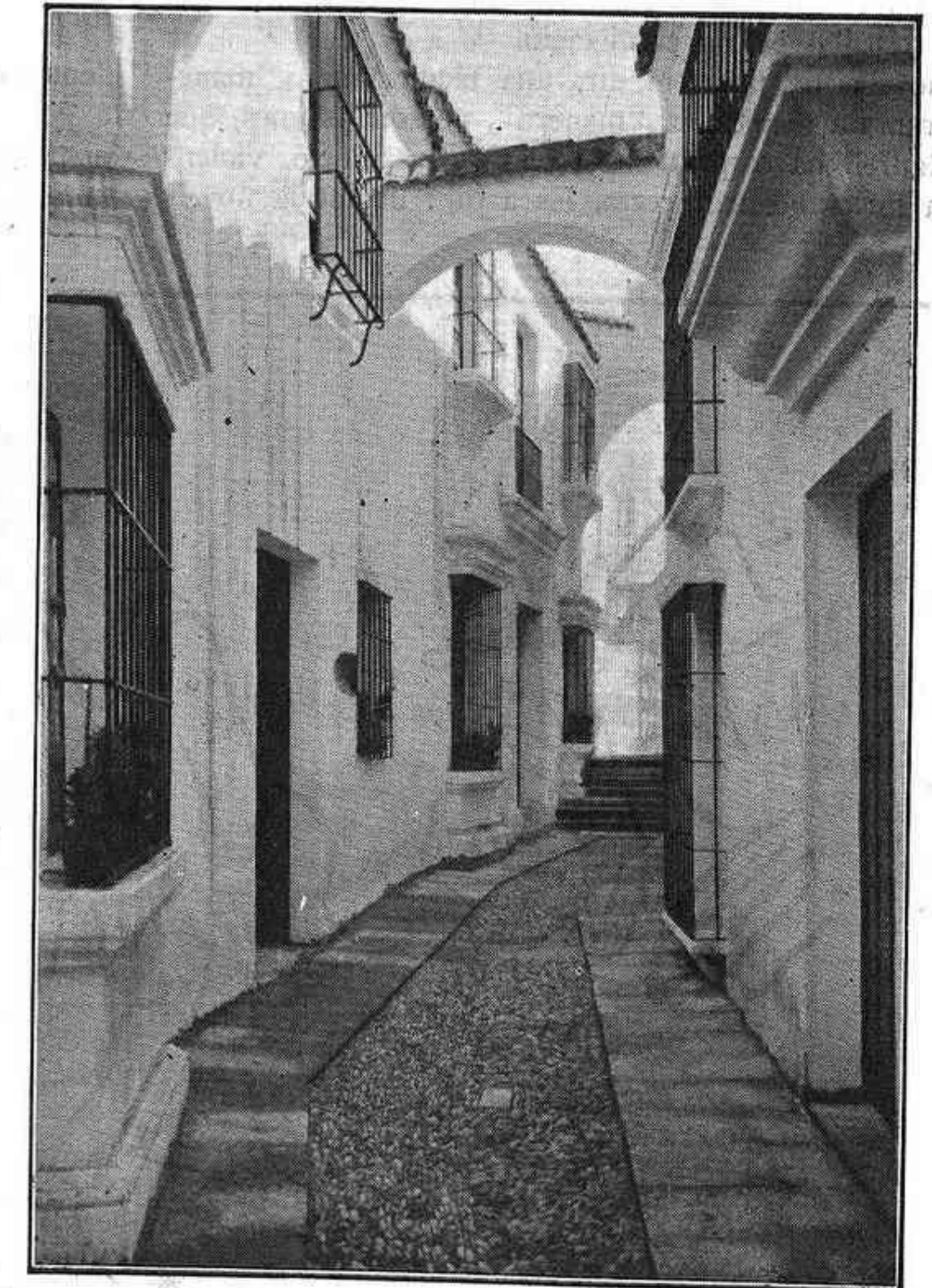
Ara bé, qui són els que consumeixen més aqueixos productes? No hi ha pas cap dubte; els vegetarians. Doncs felicitem-los. De primer, perquè ens fan, a tots els qui ens decantem pels talls, que ens hi aficionem encara més; i després perquè no pas perquè ço agrícola ens desplaï, sinó perquè ens resulta un xic més car que els talls, i això que ja ens resulta molt costós el menjar-ne, de talls, de quan en quan...

I felicitem-los també, per l'altruisme que demostren en ésser, ells, els primers perjudicats en fer augmentar tan considerablement els preus dels productes agrícoles.

Ah!, i perquè continuïn essent vegetarians, tant més d'aci com els de terres enllà — que són en més gran nombre —, car si els donés un dia per deixar d'ésser-ho comencessin a demanar de tot ço altre...

Sort, però, que tant nosaltres com ells creiem, estem convençuts que tot, ara, llisca millor... i això... això és un consol; i qui no s'aconsola és perquè no vol o perquè és un desagratit.

LLUIS RAMIREZ CARULLA

Carrer Arcos (Barri Anjalús)

"Entre els isards i la boira".

Novella de Millàs-Raurell.

Aquesta és la primera novella de Millàs-Raurell. Està dedicada — bell, noble, respectuós gest — a Narcís Oller, i porta la següent advertència: "Aquesta novella fou començada l'any 1921, i acabada el 1928. La primera data assenyala l'inici de la meua lluita amb l'estil, la darrera em troba en el bo de la baralla."

Millàs-Raurell — jove, ple de passió, ple d'entusiasme — és una de les figures de la moderna literatura catalana que més ens interessien. Millàs-Raurell és un dels pocs joves — pocs, llastimosament — que saben ésser joves amb totes les conseqüències.

Ha publicat uns contes magnífics de debò: "La Caravana". Ha donat al teatre una de les obres més considerables de la nostra dramàtica: "La llotja". Ha estat l'introduïdor, a casa, del nordamericà Eugeni O'Neill, traduint-ne "Anna Chistie".

Ara ens ha donat "Entre els isards i la boira", la seva primera novella gran. "Entre els isards i la boira" és una novella de muntanya, una novella rural: però vista a través d'un temperament finíssim, d'un temperament sàviament treballat per la civilització.

La novella té, podríem dir, una tècnica, una "manera" teatral. La tècnica, la "manera", personalíssimes, que Millàs-Raurell ha emprat en el teatre: trepidació, violència, línia inflexiblement recta. Es a dir: llegint la novel·la

la "Entre els isards i la boira", mai no podem oblidar l'autor del drama "La llotja". L'estil de "Entre els isards i la boira" és nerviós, sobri, concís.

No senyalem pas això com un defecte. No tothom ha de conrear la novella amb un mateix motllo. Cal que el motllo se'l faci cadascú, car el motllo no és altra cosa que la personalitat de l'escriptor feta obra d'art. Així hi ha motllos bons i dolents. El de Millàs-Raurell — escriptor que excel·leix en la novella, en el conte i en el teatre — ens sembla digne de la més alta estimació.

Carles Riba, crític d'una lucidesa meravellosa, digué fa un temps que la nostra era una generació sense novel·la. A aquesta afirmació sembla deure's que avui la novel·lística catalana s'hagi enriquit amb noves valors: Miquel Llor, Maria Teresa Vernet, Josep Pla — en el que, indubtablement, hi ha un novel·lista, Josep Maria de Sagarra, Joan Puig i Ferrater — "Els tres allucinats" honoren una literatura —, Lluís Capdevila.

I Millàs-Raurell, amb "Entre els isards i la boira", tan digna d'elogi.

El Desquite, novella de E. Phillips Oppenheim.

No coneixíem cap obra de Phillips Oppenheim, considerat com el "príncep dels novel·listes anglesos". Creiem que fins ara no s'havia traduït a l'espanyol. I hem agafat aquest llibre, n'hem tallat les fulles, amb una certa prevenció. Però aquest llibre, "El Desquite", ens ha guanyat de seguida.

"El Desquite" és una novella en que tot és supeditat a l'acció. Hi ha tipus magnífics, tots d'una peça, d'un esplèndid gruix de melodrama. El de menys en "El Desquite" és la literatura, encara que el seu autor sigui un literat perfecte. Les descripcions de llocs i tipus són, en aquest llibre, del més sobri que coneixem. "El Desquite" és una

CADA DIA MES CURTES

--Això és una exposició de cames "y algo más".

obra mixta de llibre d'aventures i novella políciaca, la tan decantada novella políciaca! Però escrit per un gran escriptor, per un escriptor de geni. La lectura de "El Desquite" és una cosa apassionant. Les novel·les de Proust, de Gide, són novel·les que podríem nomenar de "món interior". Res més lluny d'això que l'obra de l'anglès Phillips Oppenheim. Les seves novel·les són novel·les sense món interior, novel·les en les quals el gest supleix el món interior, novel·les d'una acció ràpida, trepidant, brutal. Breu: novel·les d'argument. Però escrites amb una gràcia, amb una agilitat, amb un domini!...

Avui hom sent un marcat menyspreu — inexplicable — pels fulletinistes. Manca en la moderna literatura una cosa: ressuscitar aquest gènere, tan interessant, del fulletí. No ens referim, és clar, al fulletí infecte de Ponson du Terrail i Paul Feyal. No, no: depurar el gènere, conrear-lo d'una manera amable, amb intel·ligència.

El fulletí, a través de temperaments selectes com Pío Baroja i Pierre Mac Orlan, per exemple, és una cosa deliciosa.

L'anglès Phillips Oppenheim, desconegut fins fa poc a casa nostra, és un fulletinista formidable que ha fet del fulletí una obra d'art.

Llegiu aquesta novella que avui ens ocupa, i ens donareu la raó.

Nosaltres l'hem llegit d'una sola tongada: és el millor elogi que hom pot fer d'un llibre.

ALPHA.

ROMEA

S'ha acabat la temporada. Voldríem fer un resum detallat i minuciós, però ens manca espai i temps. "El procés de Mary Dugan", el melodrama de Bayard Veiller, els ha donat diners. El senyor Bernat i Duran ha fet, amb "Quan el cor parla", les seves primeres armes al teatre. Cal recordar "Pirateria", l'obra d'Ambrosi Carrión com la més digna i considerable de la passada temporada. Encara que no obtingué moltes representacions, "Pirateria" és la millor obra que s'ha estrenat en aquest teatre. La bondat d'una obra depèn poques vegades del seu èxit.

POLIORAMA

"Sin horca ni cuchillo" és una obra que, malgrat signar-la un poeta de tan alta dignitat com Eduard Marquina, no ens agrada. I, precisament per l'amistat que ens lliga amb ell, per l'admiració que sentim per ell, hem d'ésser francs i sincers, i no sortir-nos del pas amb quatre tòpics i llocs comuns.

"Sin horca ni cuchillo" és una obra indigna de l'autor de "El pobrecito carpintero". "Fruto bendito", "La ermita, la fuente y el río", "El pavo real". "Sin horca ni cuchillo" és una obra vella, falsa, melodramàtica, en la que l'autor—més que en la bellesa dels versos — confia en els vestits i l'escenografia. Moltes vegades ens fa l'efecte que ens trobem davant d'un llibre de sarsuela. L'obra és freda, gris, no té un veritable moment d'emoció.

Es clar que hi ha versos d'una gran bellesa, però a

—Què deu voler dir això? Víctor Hugo, 1802-852?
—Deu ésser el número del telèfon!

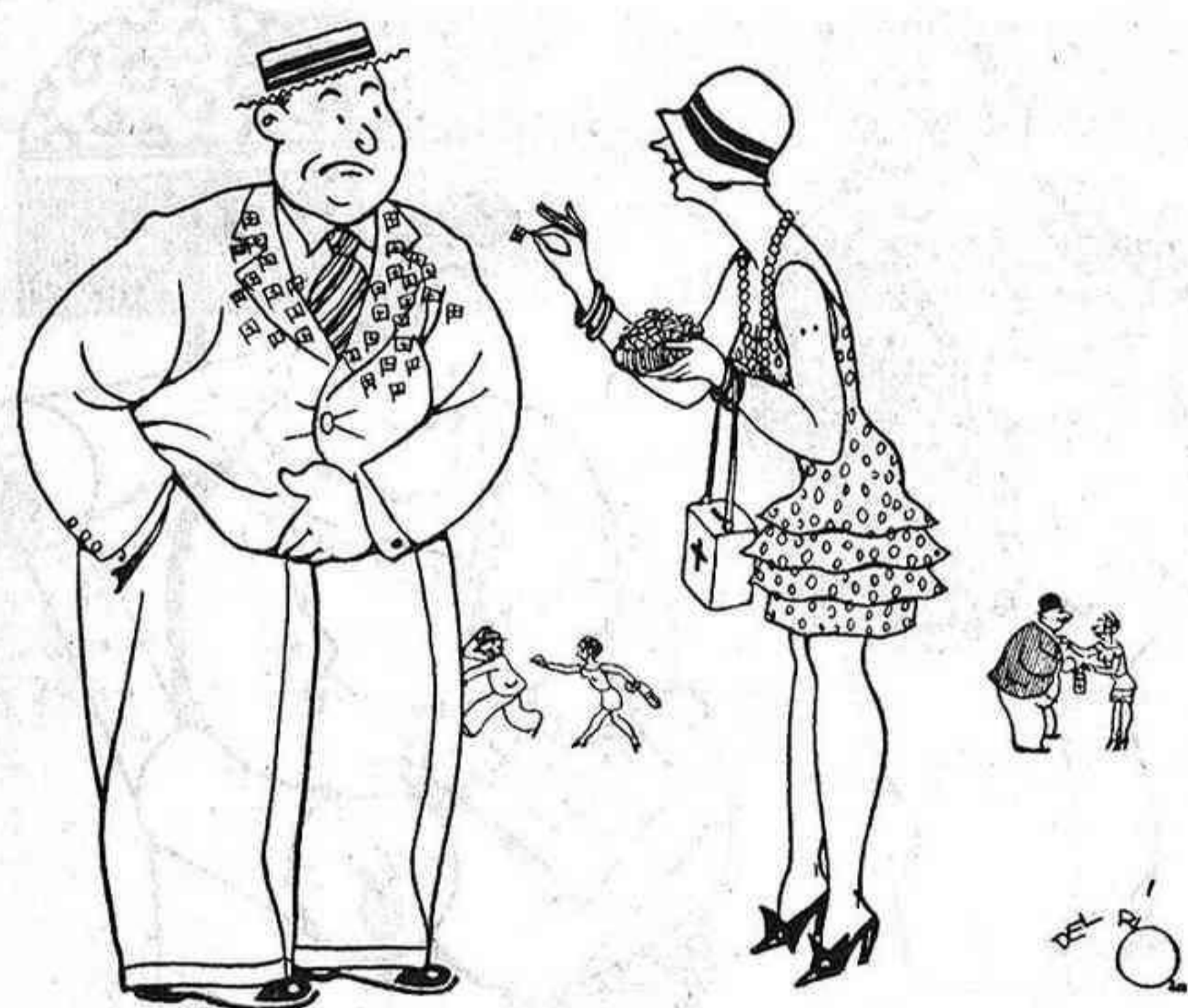
LA POR DE CADA ANY

--Ai; que ja hi tornem a ésser!

Eduard Marquina — el primer poeta dramàtic espanyol — se li ha de demanar quelcom més.

La decoració infernal: aquell cel verd, aquell castell de cartró!...

Tot, però, ho salvava la interpretació. La senyora Membri-ves és avui l'actriu més digna, més distingida, més intel·ligent d'Espanya. Diu d'una manera meravellosa: fins quan parla en veu baixa se la comprèn. La seva veu és rica en registres i matisos, el seu gest noble i lent, ple d'equilibri i bon sentit.

NO ESTA PER FESTES

—Una altra? Aquesta “creu” em resultarà “cara”!

—No sé què fer-ne d'aquest noi; no té afició a res!

—A veure?... Faci'l enginyer de canals i ponts.

Molt bé també les senyores Ortiz i Muñoz Sampedro. Sentim no recordar els noms dels actors que interpretaren “Pocholo” i “Sotero”, que ho feren molt bé.

ESPANYOL

Un altre teatre que ha tancat les seves portes. Després d'una temporada no massa sortosa. El nom d'Alfons Roure s'ha vist gairebé sempre al cartell. Malgrat aquest atractiu, el públic no hi ha acudit com altres temporades. I és que hom veu que aquest autor ve repetint-se d'una manera llastimosa. Això és una senyal alarmant: és senyal que aquest autor, que creïem tant prolífic, s'esgota, s'acaba.

Abans de donar per finida la temporada, estrenaren un quadret de Josep Serra, autor novell que revella bones condicions per al conreu del teatre, aquest quadret té dos actes i és de costums mariners. Es titula, com el quadro de Sorolla “I després diran que el peix va car!”. Hi ha tipus ben observats i escenes ben vistes.

BARCELONA

“Mi hermana Genoveva” és una comedieta de Berz i Verneuil, una comedieta frívola, sense cap importància. Com Josefina Díaz i Santiago Artigas, artistes tant dignes, perden el temps d'una manera tan llastimosa? Ells, que han incorporat al seu repertori obres de Molnar, de Sutton Vanne, com hi incorporen una cosa de tan poca consistència com “Mi hermana Genoveva”?

BOB

ENTREACTES

ASSOCIACIÓ DE TEATRE SELECTE

Heu-vos ací el programa de la primera sessió que l'“Associació de Teatre Selecte” donarà el proper dia 20 al Teatre Romea: “La dama de l'amor feréstec”, de J. Puig i Ferrer; “Poema de port”, d'Ambrosi Carrión; “Una agonia”, de Prudenci Bertrana.

Les obres aquestes seran presentades i interpretades amb la màxima dignitat.

MANUEL FONTDEVILA.

Hom ha estranyat que, després dels èxits obtinguts amb “La dona verge” i “El cavaller immoral”, aquest amic nostre no hagi lliurat enguany cap obra nova al teatre català.

Elena Jordi — eternament gentil amb tot i les seves primaveres — enyora altra volta l'escena catalana.

—De bona gana actuaria aqueix hivern que ve — ens ha dit —; però és que no trobo teatre disponible.

Brindem els anhels de la simpàtica artista als elements directius de l'Exposició.

La Jordi, intèrprete d'Aristòfanes al “Teatre Grec”, per exemple, no fóra una atracció magnífica?

Dimarts, dijous i dissabtes, “Lysistrata”, per Elena Jordi; i els dies d'encant, “Edip Rei”, per Enric Giménez.

No val a badar, senyors Empresaris!

Ignorem l'efecte que als estrangers produeixen les belleses de l'Exposició de Barcelona, encara que el suposem immillorable.

El que no és difícil de constatar, a l'arribada d'una caravana de turistes, és l'admiració que els causen dues coses ben barcelonines: la Rambla de les Flors i les modistes de la Rambla.

I si no, fixeu-vos en aquell matrimoni de guetos alemanys que porten el “Baedeker” sota el braç.

Ella mercadeja un pom de clavells; ell lluca la mosseta plena i riolera que emboca la Portaferriça.

Bella cosa és contemplar, de nits, el Palau Nacional, des de la Plaça d'Espanya. Els brolladors canviants, les columnes il·luminades, tot és gran, sorprenent, magnífic.

Però la meravella visual, la veritable perspectiva de conte de fades, es descobreix en contemplar tot això a distància; des d'una altura llunyana com el Putxet, Guinardó o Pedralbes, posem per cas. I també des d'alguns terrats de les barriades extremes.

Tant és així, que els propietaris ja ho exploten.

L'altre dia anàrem per llogar un pis a Sant Gervasi, i en

semblar-nos excessivament car, la mestressa de la casa ens va dir:

—Bé!... Vostè no s'ha fixat que des de la galeria es veu l'Exposició?...

Salvador Dalí es torna més eixerit cada dia. Ja fa endevinalles i geroglífics en els seus "Documentals", amb allò tan clàssic i tot de "la solució mañana".

Aquest xicot viu a París, però està més prop de Sant Boi que nosaltres.

Ja han tornat els aviadors del "Jesús del Gran Poder". Han fet el salt, i tornen. N'hi ha que fan el salt, i no es veuen més.

Els bombers han plantificat uns arcs al carrer de Ferran, que sembla que t'hagin de caure al cap quan hi passes.

Per a posar un d'aquests arcs, anaven a destruir una creu de pedra de la façana de Sant Jaume. Sort que un amic nostre, liberal i esquerrista de mena, en veure-ho, els féu deturar i avisà el rector.

Heus aquí un home d'esquerres que salva la creu.

El nostre company de redacció, el poeta Salvador Perarnau, ha obtingut dos premis als Jocs Florals que se celebraran diumenge vinent a Molins de Rei.

La nostra enhorabona.

Veiem que en el Cinema s'està representant una pel·lícula que es titula "El lloro xinès".

Que s'animin els senyors cinemistes. Ja els donen lloro i tot!

A l'Hospital Clínic ha mort el nen que fou ferit pel seu germà tot jugant amb la pistola del seu pare.

Creiem que els nens no haurien de veure mai armes, i encara hi ha pares que els en fan portar pels Reis.

Ll. R. C.—Anirà.

J. S. F. de V.—Li agraïm la bona voluntat, però el que ens envia és un xic massa fort. I no és que nosaltres ens espantem!

J. V.—El tema del seu article ja el tracta "Virai" en el seu Glossari.

J. A. (Esplugues).—Sereu servit tal com desitgeu.

J. de S.—Vostè pot fer coses més interessants. Esperem que les farà.

P. A.—Per què s'entesta en fer versos? En vostè hi hem vist bones disposicions per a la prosa. En canvi, els versos són impersonals i vulgars. L'hi diem sincerament i amb desig de no molestar-lo.

Kadafort.—Va. Es a dir: nosaltres acceptem el vostre treball. Si no el veiéssiu publicat... seria perquè no ha estat possible.

A. R. (Iquique. Xile).—Encara no. Però no perdi la fe.

Seguim creient que farà coses aprofitables, Ara que, costa una mica!

J. N. i B.—Anirà, sí senyor. Ara, que no li podem dir quan, perquè tenim molt original.

J. C.: La intenció és aguda, però el dibuix resulta pobre.

J. C. R. (Vilanova i Geltrú): No està prou ben resolt. Torri-ho a escriure, corregint-s'ho vostè mateix, que és com hom es perfecciona.

A. S.: Ja hem tractat el cas del doctor Asuero en tots els aspectes.

E. R. i T.: Està bastant bé, però resulta un xic antiquat.

Mossi: Compri's la gramàtica. Estudiï-la. I ja en parlarem.

C. F.: Li hem de confessar francament que, malgrat estar escrita a màquina, no entenem la seva poesia.

F. V. S.: Les seves poesies, senyoreta, pequen d'ingenuïtat. Però estudiant i llegint força, esperem veure'n de ben aprofitables.

J. I. P.: Poc interessant.

Maria Net. B. (Tarragona): Vulgarot. Va al cove.

J. P. G. (Torelló): L'afecte que hi ha en la vostra lletra ens ha guanyat el cor. Els versos no poden anar. Feu una prosa, i procurarem publicar-la.

E. S. G. (Ortells): Li agraïm la bona voluntat, però no publiquem, sinó en casos extraordinaris, dibuixos de col·laboració.

D. C. (Granollers): Haureu d'esperar un quant temps a cobrar els vostres articles. A Catalunya, la literatura no es paga fins que hom té "una firma".

Imp. "L'Esquella" i "La Campana". — Olm, 8. — Barcelona

LES SENSITIVES

—Quan penso que el meu gos també pot ésser víctima d'un atemptat!

Teatre Català NOVEDADES

COMPANYIA CATALANA DIRECCIÓ: CARLES CAPDEVILA

Darrera setmana. Avui,

Els vells

Demà, dissabte, BENEFICI d'Avelí Galceran. Programa de gran comicitat:

Un cap de trons i Els analfabets

Diumenge, comiat de la Companyia. A les quatre, dues obres, dues grans creacions d'Enric Borràs:

Les joies de la Roser i La bona gent d'En Rusiñol

Nit: **La bona gent**
Es d'apatxa en Comptaduria

CICLES - MOTOS
ACCESSORIS
ESPORTS

SANROMÀ

Balmes, 62 - BARCELONA - Telèfon 12303

CONSULTEU ABANS DE COMPRAR RES

TEATRE COMICO

Manuel Sagrañes

presenta tots els dies

SHE-SHE

THE GREAT SHOW

¡Ellas!-¡Ellas! La gran Revista
Sie!-Sie! Die grosse Schau
Elles!-Elles! La grande Revue

La millor Revista d'Espanya

EXPOSICIÓ INTERNACIONAL DE BARCELONA

ESTADI DE MONTJUIC

Diumenge, dia 16 - Tarda, a les 4

GRAN PARTIT DE LLIGA, ENTRE EL

F. C. Barcelona i R. C. D. Español

PREUS

Entrada general	2 pessetes
Tribuna principal, grada inferior	8 >
> > > superior	7 >
> lateral especial, grada inferior	5 >
> > davantera i primera classe superior	4 >
> > segona classe superior	3 >
Palcos terreny	40 >
> pis	50 >

En aquests preus no hi va compresa l'entrada especial de recinte

Llibreria Espanyola d'Antoni López ♦ ♦ Rambla del Mig, 20, Barcelona
TELEFON 18692

LA REL

Poemes

DE
Salvador Perarnau
Pròleg d'A. ESCLASANS
Colofó de J. M. LÓPEZ-PICÓ

Preu: 3 pessetes

Acaba de sortir

CAMBÓ

VOLUM II

PER JOSEP PLA

Preu: 4,50 ptes.

BARÓN DE HOLBACH

BARÓN DE HOLBACH

Del amor conyugal

Del placer

Un tomo en 8.º, 2 ptas.

Un tomo en 8.º, 2 ptas.

Dr. BEARSON

ETERNA LUNA DE MIEL

Un tomo en 8.º, 2 ptas.

La setmana vinent es posarà a la venda el Volum IV de la
COL·LECCIÓ D'OBRES SELECTES

COSES VISCUCDES

PER

SANTIAGO RUSIÑOL

Un volum de més de 200 pàgines

2,50 ptes.

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no es remet a més, 30 cèntims per a certificats. Als corresponents se'ls atorga rebaixes.

PIÑARD

La visita a l'Exposició

Una entrada i unes espardenyas.